

notar hann í Eddu sinni. Snorri er mikill fræðimaður en líka listamaður, og sýnir val hans á vísu í Eddu það best: Í Skáldskaparmálum rekur ein snillivísan aðra. Slíkt gera þeir einir sem hafa smekk fyrir góðum, fögrum skáldskap.

Gerum nú ráð fyrir, að Snorri hafi í höndum skrá um híbýli Heljar og slíkt, og þegar hann segir frá Loka í Gylfaginningu gefur hann sér tíma til að segja frá börnum hans. Hann lætur sem þetta sé allt fróðleikur. En listamaðurinn dottar aldrei. Hann vill hér gefa heildarmynd af híbýlum Heljar, en ekki smásmugulega. Hann tekur allmörg atriði, sem hafa áhrif á ímyndunarafli lesandans. Hann fellir því niður eitt og annað að geðþótta sínum. Og því verður skrá hans í Gylfaginningu styttri en hún er í forriti handritsins 748.

Áður en horfið er frá þessu efni, þykir mér rétt að líta enn sem snöggvast á frásögn handritsins 748. Hér er margt, sem sýnir, að vond sé vistin með Hel, sultur og seyra. Diskurinn heitir Hungur, hnífurinn Sultur. Þá eru þau Ganglati og Ganglöt, akurinn Hnípinn. En auk þessarar eyndar er hér ýmislegt beinlínis fjandsamlegt komumönnum, eins og hurðin Blíkjandi böll, þröskuldurinn Brotaböll (beinbrotna komumenn, þegar þeir stíga á hann?), tjaldið Forað, og svona má halda áfram. Í heild sinni eru máttarvöldin í dánarheimum Egypta réttlát, en ströng, eins og vera ber um embættismenn réttarríkis. Hér eru þau ýmist fulltrúar eyndar eða vonzku. Hér getur að líta trú, sem þokar fyrir goðatrúnni germönsku, trú hermanna og kappa. Það ljómar af heimi goðanna; lýsing Valhallar og bústaða ásanna í Grímnismálum er glæsileg. Og þá sekkur Hel með öllum sínum fylgjurum, og hinar auvirðilegu hugmyndir tengjast við hana.

Margt fleira mætti segja um þetta, en þessi orð nægja að sinni.

E.Ó.S.

3

ÍSLENZK OG ENSK VÍSA

Kalla má, að hvert mannsbarn á Íslandi kannist við vísu þessa:

Ofan drífur snjó á snjó,
 snjóar hylja flóa tó;
 tóa krafсар móa mjó,
 mjóan hefur snjó á kló.

Hún er eignuð séra Stefáni Ólafssyni í Vallanesi (um 1619–1688) í mörgum handritum, þar á meðal handriti Hálfðanar Einarssonar frá því um 1764, en hann studdist hann við gamlar heimildir (sjá útgáfu Jóns Þorkelssonar af kvæðum Stefáns, I, 1885, xv–xvi; II, 1886, 147–48). Síðar meir skrifar Bólu-Hjálmar vísuna upp og gerir hana dýrari en vísa Stefáns var:

Ofan gefur snjó á snjó,
snjóum vefur flóa tó;
tóa grefur móa mjó,
mjóan hefur skó á kló.

Varla er einleikið, hve lík vísa Stefáns er erindi einu eftir ensku skáldkonuna Christinu Rossetti (1830–94), en það er á þessa leið:

Snow had fallen, snow on snow,
Snow on snow,
In the bleak mid-winter
Long ago.

Kvæðið er kallað Mid-winter. — Er líkingin tilviljun? Orðalag er furðu líkt, þó að íslenzku skáldin láti sér nægja lýsingu, en ensku skáldkonunni verður snjófallið til að vekja upp gamla, sára endurminningu.

Veldur einhver útlend sameiginleg heimild, t. d. latnesk, líkingu orðalagsins? Eða er hugsanlegt, að skáldkonan hafi heyrt vísu Stefáns hjá einhverjum Íslendingi í Bretlandi?

E.Ó.S.

4

RÍMNAERINDI Í POSTULASÖGUM

Í TÍU ár hef ég talið rímnaskáld með óvinum mínum og hef neyðst til að hafa þau kynni af þeim, að ég þykist þekkja handbragð þeirra, enda þótt ég rekist á það þar sem síst væri að vænta.

Í Tveggja postula sögu Jóns og Jakobs hefst ein jarteinasaga á þessa leið:

A nòckurum tíma kemr sótt mikil i Franz. sua at naliga fellr flockum folkit niðr i dauða. huat er ákafliga ottaz einn þarlendzkr maðr. at hann muni verða i þui dauða flóði.¹

¹ Klausan er hér tekin stafrétt eftir Skarðsbók postulasagna, sjá *Early Icelandic Manuscripts in Facsimile*, Vol. 2, f. 75v, sjá ennfremur *Postola Sögur* . . . udg. af